

شهرداری‌ها در مورد حریم موضوع ماده ۹۹ و مراجع مسئول صدور پروانه و نظارت در حدفاصل حریم شهرداری تا محدوده نهایی طرح‌های جامع و هادی موظفند محل‌های مناسب برای انتقال این گونه واحدها را با همکاری ادارات کل مسکن و شهرسازی استان‌ها براساس طرح‌های مصوب توسعه شهری تعیین تسهیلات لازم را برای انتقال فراهم نمایند. و وزارت مسکن و شهرسازی با استفاده از امکانات سازمان زمین شهری و خصوصاً با استفاده از اراضی دولتی تحقق امر فوق را تسهیل خواهد کرد.

محل‌های قبلی براساس تصویب مراجع قانونی مقرر حسب مورد به فضاهای سبز و یا سایر کاربری‌های عمومی تبدیل و اعمال هرگونه کاربری خصوصی مغایر با آن ممنوع است.

۵ - آن قسمت از حریم راه‌ها که در داخل محدوده‌های قانونی و حریم شهرها واقع می‌شود و اضافه بر عرض سواره و پیاده رو می‌باشد، به منظور کمک به پاکیزگی و زیبایی منظر ورودی شهرها و جلوگیری از باز کردن راه دسترسی برای ساخت و سازهای بعد از حریم راه توسط شهرداری‌ها در محدوده امکانات آن‌ها و با هماهنگی وزارت راه و ترابری برای درخت‌کاری و ایجاد فضای سبز مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

◀ تعیین حریم راه‌های روستایی مصوب ۱۳۶۹/۲/۱۹ با اصلاحات و الحاقات بعدی^۱

حریم راه‌های روستایی به شرح زیر تعیین می‌گردد:

۱ - حریم کلیه راه‌های روستایی (راه‌های فرعی درجه (۳)) عبارت است از اراضی بین حد نهایی بدنه راه تا فاصله (۱۲/۵) متر از محور راه در هر طرف، بقسمی که مجموع عرض بدنه راه و حریم طرفین آن (۲۵) متر شود.

۲ - در مواردی که راه روستایی (راه فرعی درجه ۳) اجباراً از داخل روستا عبور نماید، وفق طرح هادی روستایی مصوب، حریم آن عبارت است از اراضی واقع بین حد نهایی بدنه راه تا فاصله (۷/۵) متر از محور راه در هر طرف، بقسمی که مجموع عرض بدنه راه و حریم طرفین آن (۱۵) متر شود.

تبصره ۱ (اصلاحی ۱۴۰۰/۱۰/۲۹) اختیار تعیین و افزایش درجه حریم راه‌های روستایی (راه‌های فرعی درجه ۳) با رعایت قوانین و مقررات مربوط، به کمیسیون متشکل از نمایندگان وزارتخانه‌های راه و شهرسازی، جهاد کشاورزی و سازمان‌های حفاظت محیط‌زیست و برنامه و بودجه کشور محول می‌گردد. تصمیمات کمیسیون پس از تصویب وزرای راه و شهرسازی و جهاد کشاورزی توسط وزارت راه و شهرسازی ابلاغ می‌شود.

تبصره ۲ (اصلاحی ۱۴۰۰/۱۰/۲۹) - کشاورزی در حریم راه‌های روستایی در صورتی که به تشخیص وزارتخانه‌های راه و شهرسازی (سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای) و جهاد کشاورزی بر جسم راه آسیب نزنند، با رعایت قوانین و مقررات مربوط مجاز است.